

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานภายในองค์กร ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและขยายตัวตลอดเวลา แต่ละองค์กร มีบุคลากรและทรัพยากรหลายอย่างสลับซับซ้อนซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือการบริหารทรัพยากรขององค์กรให้มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันโอกาสที่จะเกิดการทุจริตและความผิดพลาดในการบริหารงาน ระบบควบคุมภายในเป็นกลไกที่สำคัญและเป็นเครื่องมือปรับเปลี่ยนการบริหารในหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการในภาครัฐและเอกชน ระบบควบคุมภายในจะช่วยควบคุมและลดความเสี่ยงของหน่วยงานให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (พงศพัชฌาเนตร. 2548 : บทนำ) ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานและการจัดการของหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ องค์กรธุรกิจ ที่มีระเบียบแบบแผนขั้นตอนในการควบคุม เพื่อให้สามารถรับมือกับการแข่งขันที่รุนแรงในโลกปัจจุบันได้ ทุกองค์กรจำเป็นต้องแสวงหาผลประโยชน์เพื่อความอยู่รอด จึงทำให้เกิดทฤษฎีและวิธีการต่าง ๆ มากมายที่เรียกว่า กลยุทธ์ในการแข่งขันเพื่อดำเนินธุรกิจ ให้กิจการดำรงอยู่ได้ และเจริญเติบโตขึ้นไปในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง เงินทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในการดำเนินงานธุรกิจที่ต้องพึ่งพาตนเองอย่างเช่นธุรกิจเอกชน ที่ไม่มีเงินทุนจากหน่วยงานใดมาสนับสนุนในองค์กรทั้งยามเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ นอกจากจะต้องแข่งขันกับปัจจัยต่าง ๆ ภายนอกทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมของสังคมแล้วการจัดการภายในองค์กรของตนก็สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัยอื่นเช่นกัน ธุรกิจที่มีโครงสร้างสลับซับซ้อน มีหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กรที่ผู้บริหารไม่สามารถกำกับดูแลได้ทั่วถึง จึงมีแนวคิดในการนำ “ระบบควบคุมภายใน” เข้ามาช่วยในการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและกำกับดูแลกิจการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายภายในองค์กร จึงจะทำให้ระบบควบคุมภายในพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิราภรณ์ พึ่งพิศ. 2550 : 3)

ระบบควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO(The Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission) ได้พัฒนารอบงานการควบคุมภายในตามผลของกฎหมาย FCPA (Foreign Corrupt Practices Act) ประกาศใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1992 และได้ปรับปรุงในปี ค.ศ. 1994 กำหนดกรอบงานการควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control environment) 2) การประเมินความเสี่ยง(Risk assessment) 3)กิจกรรมการควบคุม(Control activities) 4) สารสนเทศและการสื่อสาร(Information and communication) 5) การติดตามประเมินผล (Monitoring) เพื่อให้องค์กรต่าง ๆ ใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดวางระบบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2

ควบคุมภายใน โดยทุกคนในองค์กรตั้งแต่ คณะกรรมการองค์กร ฝ่ายบริหารทุกระดับ และพนักงานทุกคนมีบทบาทความรับผิดชอบในการกำหนดการควบคุมภายในเพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน (Effectiveness and efficiency of operations) 2) ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน (Reliability of financial reporting) 3) การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ (Compliance with applicable laws and regulations) (อุษณา ภัทรมนตรี. 2550 : 5-8) และในประเทศไทยระบบควบคุมภายใน เป็นเครื่องมือหนึ่งที่รัฐบาลได้นำเอาไปใช้ในการแก้ปัญหาคอร์รัปชันและเป็นกลไกพื้นฐานที่สำคัญของการกำกับดูแลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ช่วยป้องกันและรักษาทรัพย์สินของหน่วยงาน ช่วยให้การใช้ทรัพยากรของหน่วยงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (ยุภา วิเศษสร. 2550 : 4)

ปัจจุบันคงปฏิเสธไม่ได้เลยว่า เป็นยุคของโลกาภิวัตน์ (Globalization) โลกไร้พรมแดน การแข่งขันมีความรุนแรงและซับซ้อน การที่กิจการจะสามารถนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้นั้น ผู้บริหารจะต้องทำงานหนักมากเป็นพิเศษ ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ รวมถึงโครงสร้าง ข้อปฏิบัติต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม (มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. 2551 : ออนไลน์) ไม่ว่าจะเป็นการจัดการในภาครัฐหรือรัฐวิสาหกิจทั้งขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ระบบควบคุมภายในจะช่วยควบคุมหรือลดความเสี่ยงของหน่วยงานให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานและการจัดการของหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ ในอดีตที่ผ่านมาการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐได้มีการควบคุมภายในตามที่กระทรวงการคลังประกาศ ให้ใช้เป็นเรื่อง ๆ ไป ซึ่งอาจอยู่ในรูปของกฎหมายระเบียบ หนังสือสั่งการ และหนังสือตอบข้อหารือต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การควบคุมด้านการเงินและบัญชี และการปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดไว้ ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงการจัดการด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านการเงินและบัญชีในหน่วยงาน จึงไม่สามารถสะท้อนภาพถึงผลการดำเนินงานในภาพรวมของหน่วยงานได้ ดังนั้นระบบควบคุมภายในที่ดี ควรเป็นระบบการควบคุมที่ครอบคลุมงานทุกด้านและสามารถสะท้อนภาพให้เห็นเป็นองค์รวมของหน่วยงานนั้น ๆ ว่ามีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่เพียงใด (พงศ์พงา เนตรหาร. 2548 : 2)

อีกทั้ง การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ส่วนใหญ่ยังเข้าใจในเรื่องระบบควบคุมภายในคลาดเคลื่อน กล่าวคือ จากการขอทราบข้อคิดเห็นเกี่ยวกับร่างมาตรฐานการควบคุมภายในที่กำหนด โดยคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินของผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐ (หน่วยรับตรวจ) จำนวน 500 หน่วยงาน ทั้งที่เป็นหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา³

รัฐวิสาหกิจในระหว่างปี พ.ศ.2544 พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่เข้าใจว่าการควบคุมภายในเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบภายใน (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. 2545ก : 2) และจากการพัฒนาระบบควบคุมภายในตามเกณฑ์มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของผู้บริหารที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ระบบควบคุมภายในที่นำมาพัฒนาใช้กับองค์กร ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยอาศัยการตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือในการประเมินผลกิจกรรมการควบคุม สรุปปัญหาหลักได้ดังนี้ 1) ระบบควบคุมภายในที่นำมาพัฒนาใช้กับองค์กร ไม่ประสบผลสำเร็จ ข้อมูลได้รับไม่สมบูรณ์ครบถ้วน จึงทำให้ผู้บริหารไม่สามารถใช้ข้อมูลที่ต้องการตัดสินใจ วางแผนในอนาคตได้ 2) พนักงานในองค์กรไม่ให้ความร่วมมือในการนำระบบใหม่เข้ามาใช้กับองค์กร 3) ไม่สามารถระบุปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาระบบควบคุมภายในมาใช้กับองค์กรได้ชัดเจน 4) ผู้ตรวจสอบภายในไม่สามารถทำการตรวจสอบให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์ตามมาตรฐานได้ เพราะยังไม่มีระบบควบคุมภายในที่เหมาะสม (วิราภรณ์ พึ่งพิศ. 2550 : 2)

กระทรวงการคลัง โดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจึงได้กำหนดแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับระบบควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐการ โดยประยุกต์ตามระบบควบคุมภายในของ COSO โดยออกระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2544 กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐ(หน่วยรับตรวจ) นำมาตรฐานการควบคุมภายในที่กำหนดโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินไปใช้เป็นแนวทางจัดวางระบบควบคุมภายในให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีและรายงานความคืบหน้าทุก 2 เดือน หลังจากนั้นให้ส่งรายงานการควบคุมภายในให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้เกี่ยวข้องทุกปี (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. 2545ค : 2) ดังนั้นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ(หน่วยรับตรวจ) จึงต้องวางระบบควบคุมภายในให้สอดคล้องกับมาตรฐานการควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้แจ้งแนวปฏิบัติการจัดวางระบบควบคุมภายในซึ่งกำหนดให้สถานศึกษานำมาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินกำหนดไปใช้เป็นแนวทางจัดวางระบบควบคุมภายใน จากการที่สถานศึกษา ได้ดำเนินการจัดวางระบบควบคุมภายในตามแนวปฏิบัติดังกล่าวนี้ พบว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากการดำเนินการสุ่มสอบทานรายงานการประเมินการควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ของหน่วยตรวจสอบภายใน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. 2551 : 6)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

4

พบข้อสังเกตดังนี้ 1)ขาดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการประเมินความเสี่ยง ทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของการควบคุม การระบุความเสี่ยง ปัจจัยเสี่ยงและการกำหนดกิจกรรมการควบคุมไม่มีความสอดคล้องและสมเหตุสมผล 2) ในการรายงานผลติดตามการปฏิบัติตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน ขาดการประเมินผลและสรุปความเห็นที่แสดงถึงการปฏิบัติตามแผนปรับปรุงการควบคุมภายใน แล้วได้รับผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และสามารถลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่เพียงใด จึงไม่อาจทราบว่าการใดได้มีการควบคุมที่เพียงพอแล้ว และกิจกรรมใดยังมีความเสี่ยงที่ยังหลงเหลืออยู่

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาได้ดำเนินการควบคุมภายในแล้ว ยังคงพบจุดอ่อนหรือความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. 2551 : 3) ดังต่อไปนี้ 1) การจัดทำบัญชีการเงิน และพัสดุ การจัดซื้อ จัดจ้าง ไม่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535(แก้ไขเพิ่มเติม) 2) การขาดแคลนบุคลากร ไม่เพียงพอตามเกณฑ์ และขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะทาง 3) ผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำ ครูไม่พัฒนาวิธีการเรียนการสอน ไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) ด้านสภาพแวดล้อมโรงเรียนส่วนใหญ่ประสบอุทกภัยทุกปี ชุมชนอ่อนแอส่งผลถึงพฤติกรรมของนักเรียน

จากปัญหาที่กล่าวถึง สามารถประมวลให้เห็นถึงข้อบกพร่องของการดำเนินการควบคุมภายในของสถานศึกษา ที่สมควรได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปัญหาดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่า แม้สถานศึกษาต่าง ๆ จะได้จัดวางระบบควบคุมภายในตามที่สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนดแล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ สะท้อนให้เห็นว่าแนวทางการจัดวางระบบควบคุมภายในมีขั้นตอนการดำเนินการที่ไม่ชัดเจน จึงไม่สามารถจัดระบบควบคุมภายในที่ดีซึ่งเป็นการควบคุมการดำเนินงานทุกด้านของสถานศึกษาได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัย จึงศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดระบบการควบคุมภายใน อันจะส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

5

ขอบเขตของการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

2.1 ชั้นสร้างแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ผู้วิจัยกำหนดให้มีคุณสมบัติดังนี้ คือผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ ที่มีความรู้และประสบการณ์ หรือบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับระบบควบคุมภายใน ไม่น้อยกว่า 5 ปี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด จำนวน 5 คน

2.2 ชั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา ประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ที่ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติดังนี้ คือผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มีความรู้และประสบการณ์ด้านการวางระบบควบคุมภายในหรือผู้ที่ทำงานด้านการบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด จำนวน 17 คน

2.3 ชั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 169 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 118 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

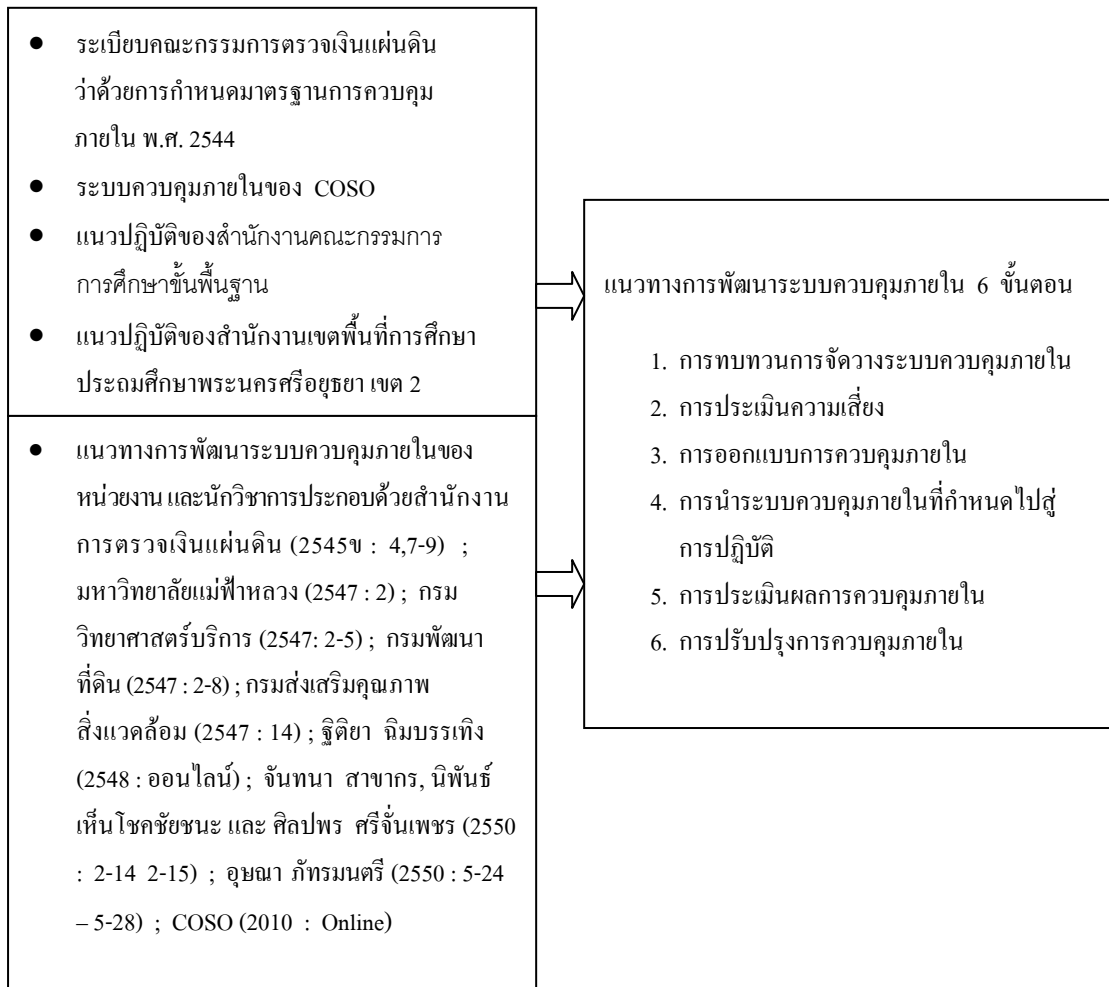
3.2 ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁶

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ศึกษาจากเอกสารของหน่วยงาน นักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของหน่วยงานและนักวิชาการต่าง ๆ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2552 : 28); สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 (2547 : 1-2); สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน(2545ข:4,7-9); มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง(2547:2); กรมวิทยาศาสตร์บริการ (2547:2-5); กรมพัฒนาที่ดิน(2547 : 2-8); กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม(2547 : 14); ฐิติยา ฉิมบรรเทง(2548 : ออนไลน์); จันทนา สาขากร, นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันทเพชร (2550 : 2-14-2-15); อุษณา ภัทรมนตรี(2550: 5-24 -5-28); COSO(2010 : Online) นำมาบูรณาการ โดยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ระบบควบคุมภายใน หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ฝ่ายบริหาร และบุคลากรขององค์กรจัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า การดำเนินงานขององค์กรจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน

แนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายใน หมายถึง ขั้นตอนในการจัดวางระบบควบคุมภายใน ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งประกอบด้วย 1) การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน 2) การประเมินความเสี่ยง 3) การออกแบบการควบคุมภายใน 4) การนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ 5) การประเมินผลการควบคุมภายใน 6) การปรับปรุงการควบคุมภายใน

การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน หมายถึง การรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมของการควบคุมภายใน รวมถึงการกำหนดหรือออกแบบ ขั้นตอนหรือกิจกรรมของการทำงาน ตั้งแต่ต้นจนจบ โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับร่วมกัน เพื่อพิจารณาตัดสินใจในการจัดวางระบบควบคุมภายในที่เหมาะสมกับลักษณะ ขนาด และภารกิจขององค์กร

การประเมินความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยง รวมทั้งการจัดการความเสี่ยง ที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

การออกแบบการควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการปรับปรุงกิจกรรมการควบคุมภายใน ทุกด้านและทุกระดับของการทำงาน ที่นำไปใช้ในการป้องกันหรือลดความเสี่ยง

การนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ หมายถึง การนำกิจกรรมการควบคุมที่กำหนดไปใช้ปฏิบัติ โดยการสื่อสาร และติดตามประเมินผล ภายในระยะเวลาที่กำหนดอย่างเหมาะสม

การประเมินผลการควบคุมภายใน หมายถึง การประเมินความเสี่ยงที่มีอยู่และความเหมาะสมขององค์ประกอบการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยงที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

การปรับปรุงการควบคุมภายใน หมายถึง วิธีการปรับปรุงแก้ไขการควบคุมจากผลการประเมินการควบคุมภายใน ของทุกงานอย่างต่อเนื่องทุกปี

ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในสถานศึกษา หมายถึง ระดับคะแนนความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายใน นำไปใช้ได้จริงภายใต้บริบทของสถานศึกษา โดยวัดจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จากการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในสถานศึกษา หมายถึง ระดับคะแนนความเป็นไปได้ ที่จะนำแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในไปใช้ได้จริงภายใต้บริบท

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ของสถานศึกษา โดยวัดจากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

หน่วยรับตรวจ หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2

ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือปริญญาโท สาขาบริหาร การศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ ที่มีความรู้และประสบการณ์ หรือบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับระบบ ควบคุมภายใน ไม่น้อยกว่า 5 ปี

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มีความรู้ และประสบการณ์ ด้านการวางระบบควบคุมภายใน หรือผู้ที่ทำงานด้านการบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 หมายถึง หน่วยงาน ทางการศึกษา ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ที่อำเภอเสนา มีภารกิจส่งเสริม สนับสนุนการ จัดการศึกษาใน 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร อำเภอบางบาล อำเภอบางซ้าย อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอผักไห่ และอำเภอเสนา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ดังกล่าว ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมและเป็น ไปได้กับบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2. ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 นำไปพัฒนาระบบควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล ได้อย่าง ต่อเนื่อง และเหมาะสมมากยิ่งขึ้น